

ศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กของ โครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

A STUDY OF MUSIC LEARNING MANAGEMENT FOR CHILDREN : A CASE STUDY OF MUSIC ACTIVITIES FOR CHILDREN, MUSIC CAMPUS FOR GENERAL PUBLIC, COLLEGE OF MUSIC, MAHIDOL UNIVERSITY

ชนกร วิริยาลัย¹ พิมลมาศ พร้อมสุขกุล²

ชาลิณี สूरียนเปล่งแสง³ ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล⁴

Tanakron Wiriyalai Pimonmas Pomsukkul

Chalineee Suriyonplengsaeng Preeyanun Pomsukkul

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กของโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ทั้ง 3 สาขา ได้แก่ สาขาศูนย์การค้าซีคอนสแควร์ สาขาศูนย์การค้าสยามพารากอน และสาขาศูนย์การค้าซีคอนบางแค ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้สอนที่มีประสบการณ์ ด้านการสอนหลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กมากกว่า 5 ปี จำนวน 4 ท่าน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้ง 4 ด้าน พบว่า 1. แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก หลักสูตรได้เปิดโอกาสแก่ผู้สอนในการออกแบบกิจกรรม จากวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่ทางหลักสูตรกำหนด โดยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะกำหนดกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันระหว่างระดับชั้น และเพิ่มเนื้อหาสาระทางดนตรีตามลำดับ 2. ด้านเทคนิคการสอน เป็นการสอนในรูปแบบย่ำทวน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติจนเป็นธรรมชาติ 3. ด้านสื่อการสอน ผู้สอนได้นำเพลงเป็นสื่อในการดำเนินกิจกรรมทางดนตรี และ 4. ด้านการประเมิน ผู้สอนใช้การสังเกตพัฒนาการของผู้เรียนในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมทั้งการปฏิบัติเดี่ยว และการปฏิบัติกลุ่มตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีจดบันทึกรายละเอียดการเรียนการสอนรวมถึงพัฒนาการของผู้เรียนภายหลังการสอน เพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ดนตรี, เด็กปฐมวัย, ดนตรีเด็กเล็ก

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

³อาจารย์ที่ปรึกษาวิชา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

⁴อาจารย์ที่ปรึกษาวิชา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This qualitative research aimed to study music learning management for children in early childhood: a case study of Music Activities for Children, Music Campus for General Public (MCGP), College of Music, Mahidol University. The study is done in all three branches of MCGP, namely, Seacon Square Shopping Center Branch, Siam Paragon Shopping Center Branch, and Seacon Bangkae Shopping Center Branch. Main informants were four experienced teachers in basic music learning for children for more than five years. The data collection methods were non-participant observation and semi-structured interview. The collected data was analyzed and presented in a descriptive format.

From the data analysis in all four aspects, it indicated that; 1. Management of basic music learning for children – The courses provided an opportunity for teachers to design activities according to specified objectives and contents. By managing learning courses, the teachers can create corresponding activities which are linked between levels, as well as integrating more music contents in each level respectively; 2. Teaching technique – An iterative teaching style is used to let the learners understand and familiarize with music practices; 3. Teaching media – Songs were used as a medium for music teaching activities; 4. Learning assessment – Following the set objectives, the teachers observed learners' development during activities, both in solo practices and group practices. There is also a detailed record of the teaching and learning activities, including the details of learners' development after class which will be used to improve the learning management in the future.

Keywords: Music learning management, Early childhood, Music activities for children

บทนำ

กิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์ผ่านการปฏิบัติทักษะทางดนตรี ประกอบด้วย ทักษะการร้อง การฟัง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านสัญลักษณ์ และการสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานทางดนตรี กิจกรรมทางดนตรีควรจัดในลักษณะองค์รวมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสาระดนตรีอย่างครอบคลุม ดนตรีจึงเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน กล้าแสดงออกทางกาย และความคิดอย่างอิสระ โดยนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างดี (พรพรรณ แก่นอำพรพรรณ, 2550 ; ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา, 2553 ; อนุรุทธิ์ สุทธิจิตต์, 2560)

การจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนดนตรีนอกระบบของ อัญญา สุตมาต (2546) พบว่า การสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีที่มาของหลักสูตรที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถแบ่งออกมาได้ 3 ประเภท ดังนี้ 1. การนำหลักสูตรของชาวต่างชาติมาใช้โดยเป็นการขอลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ 2. การนำทฤษฎีหรือหลักการสอนของนักวิชาการศึกษาดนตรีมาเป็นต้นแบบในการจัดทำหลักสูตร 3. หลักสูตรที่สร้างโดยคนไทยโดยมีการปรับทฤษฎีหรือหลักการสอนของนักวิชาการศึกษาดนตรีมาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้การนำหลักสูตรของชาวต่างชาติมาใช้โดยเป็นการขอลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ และการนำทฤษฎีหรือหลักการสอนของนักวิชาการศึกษาดนตรีมาเป็นต้นแบบในการจัดทำหลักสูตร ส่งผลให้กิจกรรม รวมถึงเนื้อเพลงที่ร้องส่วนใหญ่เป็นภาษาและวัฒนธรรมของต่างชาติ ทำให้เด็กไทยสามารถเคลื่อนไหวหรือทำกิจกรรมตามได้ แต่ไม่สามารถร้องเพลงได้ด้วยตนเอง และในบางหลักสูตรเป็นการเรียนการสอนที่เน้นในการเล่นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ดประกอบการอ่านโน้ต และสัญลักษณ์ทางดนตรีเป็นหลัก แต่หลักสูตรที่สร้างโดยคนไทยที่มีการปรับทฤษฎีหรือหลักการสอนของนักวิชาการศึกษาดนตรีมาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนของตนเอง มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เป็นไปตามศักยภาพสอดคล้องภาษา และวัฒนธรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและใช้จินตนาการได้มากขึ้น ด้วยกิจกรรมเน้นทักษะดนตรีเพื่อให้ครอบคลุมพัฒนาการทางด้านดนตรีและพัฒนาการทางด้านร่างกายและความคิดในทุกด้าน (อัญญา สุตมาต, 2546) สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ รวมถึงการพ่อแม่ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเรียนดนตรี คือ การเข้าศึกษาในสถาบันดนตรีที่ดี และการเลือกครูสอนดนตรีที่มีคุณภาพ ลักษณะของครูดนตรีที่ดี คือมีทักษะการเล่นดนตรีที่ดี มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ดี เหมาะสมกับวัยของเด็กและทันสมัย มีบุคลิกภาพที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างให้นักเรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบยาวต่อการเรียนดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี และทัศนคติของผู้เรียน (เลิศรัตน์ โตสิงห์, 2559)

โครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป เป็นโรงเรียนในความควบคุมของวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรี มุ่งเน้นการให้บริการวิชาการดนตรีมิได้มุ่งหวังผลกำไรดังเช่นโรงเรียนเอกชนทั่วไป และถือได้ว่าเป็นหน่วยงานต้นแบบทางการศึกษาดนตรีนอกระบบโรงเรียน (เมทินี เตชะวิทยากุล, 2545) มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ตั้งแต่อายุ 3 ปี 6 เดือนขึ้นไป เป็นการสอนพื้นฐานทางดนตรีตั้งแต่การนับจังหวะ การร้องเพลง การอ่านโน้ตขั้นพื้นฐานฝึกการใช้มือ นิ้วมือและร่างกายให้สัมพันธ์กันด้วยกิจกรรมทางดนตรี มีการบูรณาการการสอนจากทฤษฎีการสอนจากนักวิชาการทางดนตรี เช่น ดาลโครซ โคดาย และออร์ฟ เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางดนตรีที่สมบูรณ์และเป็นพื้นฐานในการศึกษาดนตรีและการปฏิบัติเครื่องดนตรีต่อไป

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย และการเลือกสถาบันดนตรีให้แก่บุตรหลาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับครูผู้สอนเจ้าของโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ต้องการพัฒนารูปแบบการสอนที่

เน้นการพัฒนาการทางด้านทักษะดนตรี รวมถึงเป็นความรู้และแนวทางให้กับผู้ปกครองในการเลือกรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง และพัฒนาการของบุตรหลานในการส่งเข้าศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กของโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. ได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการสอน สื่อการสอน และการประเมินผู้เรียน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ดนตรี เด็กปฐมวัย สำหรับโรงเรียนปฐมวัยที่เปิดสอนวิชาดนตรีสากล สถาบันดนตรีนอกระบบ ครู อาจารย์ รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาแบ่งเป็น 4 ด้าน ต่อไปนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. เทคนิคและวิธีการสอน 3. สื่อการสอน และ 4. การประเมินผู้เรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้สอนจากสาขาศูนย์การค้ำชีคอนสแควร์ ผู้สอนจากสาขาศูนย์การค้ำสยามพารากอน และผู้สอนจากสาขาศูนย์การค้ำชีคอนบางแค ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เป็นเวลา 4 เดือน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนในหลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก มากกว่า 5 ปี จากทั้ง 3 สาขา ได้แก่ สาขาศูนย์การค้ำชีคอน สแควร์ จำนวน 2 ท่าน ผู้สอนจากสาขาศูนย์การค้ำสยามพารากอน จำนวน 1 ท่าน และผู้สอนจากสาขาศูนย์การค้ำชีคอนบางแค จำนวน 1 ท่าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 4 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในหัวข้อแผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการสอน สื่อการสอน การประเมินผู้เรียน และแบบสัมภาษณ์ โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ ในเรื่องแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย จากนั้นนำข้อมูลจากการสังเกตและข้อมูลการสัมภาษณ์มาจำแนกและเชื่อมโยงความสอดคล้องของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และทำการวิเคราะห์ จัดลำดับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และนำเสนอข้อมูลตามสภาพจริงจากการศึกษา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลผลการวิจัยดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้พบว่า ทางหลักสูตรได้เปิดโอกาสแก่ผู้สอนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีโดยมีวัตถุประสงค์ และแนวทางของเนื้อหาการสอนที่กำหนด

ให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทักษะทางด้านดนตรี ผู้วิจัยขอนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก ในแต่ละระดับขั้นตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ระดับชั้น Mac I

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับขั้นตามวัตถุประสงค์ Mac

วัตถุประสงค์	สื่อ				กิจกรรม	ประเมินผู้เรียน
	เพลง	เครื่องดนตรี		อุปกรณ์		
		ครู	นักเรียน			
ฝึกทักษะการฟัง	Hello				<div>- ฟังและเคลื่อนไหวเป็นสัญลักษณ์มือที่ครูกำหนด</div> <div> สูง</div> <div> ต่ำ</div> <div>- ฟังและร้องได้ตอบตามทำนองและจังหวะที่ได้ยิน (ดัง-เบา)</div>	<div>- สามารถร้องและแสดงสัญลักษณ์มือได้ตรงตามเสียงที่ได้ยิน</div>
เรียนรู้ส่วนประกอบพื้นฐานทางดนตรีโดยผ่านธรรมชาติการเคลื่อนไหวของร่างกาย	Cuckoo	ขลุ่ยรีคอร์เดอร์	กระดิ่งมือ		<div>- เคลื่อนไหวร่างกายโดยการตบเข้าตามจังหวะเพลง</div> <div>- ฟังและเล่นเครื่องดนตรีได้ตอบ (ขอล-มี)</div>	<div>- สามารถเคลื่อนไหวได้ตรงจังหวะ</div>
	Hello				<div>- ฟังและเคลื่อนไหวเป็นสัญลักษณ์มือที่กำหนด</div> <div> สูง</div> <div> ต่ำ</div>	<div>- จัดจำตอบสนองโดยแสดงสัญลักษณ์มือได้ตรงตามเสียงที่ได้ยิน</div>

จากตารางที่ 1 การจัดการเรียนรู้ดนตรีในระดับชั้น Mac I มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟังและการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยเป็นการฟังเสียงสูง-ต่ำ ฟังโน้ตตัวซอล ตัวมี และการฟังระดับเสียง ดัง-เบา โดยผู้เรียนทำการโต้ตอบเสียงที่ได้ยินด้วยการร้อง การแสดงสัญลักษณ์มือและการเล่นเครื่องดนตรีกระดิ่งมือตามระดับเสียงที่ได้ยิน การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นการเคลื่อนไหวแบบอยู่กับที่เป็นจังหวะ เช่น การตบเข้าตบมือตามจังหวะเพลง โดยมีการใช้บทเพลงที่ไม่ซับซ้อน และเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับช่วงวัยเป็นสื่อในการสอน

ระดับชั้น Mac II

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นตามวัตถุประสงค์ Mac II

วัตถุประสงค์	สื่อ			กิจกรรม	ประเมินผู้เรียน	
	เพลง	เครื่องดนตรี				อุปกรณ์
		ครู	นักเรียน			
สามารถแยกเสียงสูง-ต่ำสัญลักษณ์เสียงตั้ง-เบา, เร็ว-ช้า และส่วนประกอบจังหวะ				รูปผลส้ม, กระดาน	- ผู้เรียนวางรูปผลส้มบนบรรทัด 2 เส้น และร้องตามระดับเสียง 	- สามารถแยกแยะเสียงสูง-ต่ำและร้องได้ถูกต้อง - สามารถวางรูปผลส้มได้ถูกต้องตามระดับเสียง
	Looby loo	เปียโน	กลองแทมบูรีน		- ฟัง ร้อง เคลื่อนไหวด้วยการวิ่งหรือเดินพร้อมกับ ตีกลองตามจังหวะช้า-เร็วและระดับเสียงตั้ง-เบาของเพลง	- สามารถฟัง ร้องเคลื่อนไหวและเล่นเครื่องดนตรีตามลักษณะของเพลงที่ได้ยินได้
การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีรูปแบบ	Looby loo	เปียโน	กลองแทมบูรีน		- ฟัง และเคลื่อนไหวเมื่อเพลงหยุด ให้หยุดการเคลื่อนไหวพร้อมกับตีกลอง 1 ครั้ง ตามระดับเสียงตั้ง-เบาของเพลงที่ได้ยิน	- สามารถเคลื่อนไหวตามรูปแบบของเพลงได้

การจัดการเรียนรู้ในระดับชั้น Mac II จากตัวอย่างตารางที่ 2 ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง เช่นเดียวกับในระดับชั้น Mac I โดยเพิ่มการฟังจังหวะช้า-เร็ว ฝึกการแยกแยะลักษณะของเสียงที่ได้ยินผ่านกิจกรรมทางดนตรี เช่น กิจกรรมการอ่านสัญลักษณ์ โดยผู้เรียนจะทำการวางสัญลักษณ์บนบรรทัด 2 เส้นตามระดับเสียงสูง-ต่ำที่ได้ยิน และร้องระดับตามสัญลักษณ์ที่วางได้ กิจกรรมการเคลื่อนไหว เป็นการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ในรูปแบบที่ผู้สอนกำหนดตามจังหวะ ระดับความดัง-เบา และรูปแบบของเพลงที่ได้ยิน สื่อการสอนในระดับชั้น Mac II บทเพลงจะมีความซับซ้อนทางจังหวะ และลักษณะของเสียงมากขึ้น โดยผู้สอนจะเป็นผู้บรรเลงเปียโนและร้องเพลงด้วยตนเองเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบของเพลงได้ และใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะตีเป็นสื่อสำหรับผู้เรียน

ระดับชั้น Mac III

ตารางที่ 3 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นตามวัตถุประสงค์ Mac III

วัตถุประสงค์	สื่				กิจกรรม	ประเมินผู้เรียน
	เพลง	เครื่องดนตรี		อุปกรณ์		
		ครู	นักเรียน			
เน้นการแสดงออกด้านความคิด และตอบสนองต่อดนตรีหลายสไตล์		อคูเลเล่		สี่เมจิ, ตัวปัม	- ร้องซอสี หรือซอตัวปัมที่วางไว้ตามจังหวะและทำนองแบบฉับพลัน	- สามารถบอกสีหรือตัวปัมที่เรียงไว้ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ
เรียนรู้สัญลักษณ์พื้นฐานเพิ่มมากขึ้น		เปียโน			- ฟัง และเคลื่อนไหวตามรูปแบบ (Form) ของทำนองเพลงที่กำหนดท่อน A ตบมือตามจังหวะ ท่อน B เคลื่อนไหวแบบอิสระ (ABA)	- สามารถฟังและแยกแยะลักษณะของท่อนเพลงได้

การจัดการเรียนรู้ดนตรีในระดับชั้น Mac III หลังจากผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางดนตรีผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้ในระดับชั้น Mac I และ ระดับชั้น Mac II ในรูปแบบการทำซ้ำ ย้ำ ทวน จนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมีทักษะทางดนตรีผ่านการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมชาติ จากตารางที่ 3 มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ การกล้าแสดงออกผ่านทางกิจกรรมดนตรีในทักษะต่างๆ เช่น สร้างสรรค์ทำทางผ่านการเคลื่อนไหวตามรูปแบบของท่อนเพลง การสร้างสรรค์คำร้อง โดยการร้องเพลงตามทำนองแบบฉับพลัน ผู้สอนจะบรรเลงเพลงผ่านเครื่องดนตรีที่ผู้สอนถนัด เช่น อคูเลเล่ เปียโน เพื่อเปลี่ยนรูปแบบทำนองเพลง เพิ่มลักษณะของเสียง และการเล่นวงกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมชาติ

ระดับชั้น Mac IV

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นตามวัตถุประสงค์ Mac IV

วัตถุประสงค์	สื่อ				กิจกรรม	ประเมินผู้เรียน
	เพลง	เครื่องดนตรี		อุปกรณ์		
		ครู	นักเรียน			
สามารถเล่นเครื่องดนตรีสำหรับเด็กได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม	Old Macdonald	ไซโลโฟน			- ฟัง และเล่นเครื่องดนตรีโต้ตอบตามเสียงโน้ตที่ได้ยิน	- สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ถูกต้องระดับเสียงและจังหวะ
	บทกลอน Engine No.9				- บทกลอน Engine No.9 กลุ่มที่ 1 ท่องคำว่า ฉึก ฉึก ชู้ ชู้ ตามจังหวะ กลุ่มที่ 2 ท่องบทกลอนพร้อมกัน	- สามารถท่องบทกลอน 2 แนวได้ตรงจังหวะ

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับขั้นตามวัตถุประสงค์ Mac IV (ต่อ)

วัตถุประสงค์	สื่อ			กิจกรรม	ประเมินผู้เรียน	
	เพลง	เครื่องดนตรี				อุปกรณ์
		ครู	นักเรียน			
ฝึกการร้อง การอ่าน การกำหนด สัญลักษณ์ และเล่น ดนตรีที่มีความ ซับซ้อน มากขึ้น				เชือกยางยืด, แท่งไม้ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที - ร้องตามระดับเสียงโน้ต บนบรรทัด 5 เส้น	- สามารถอ่านและร้องโน้ตที่ อยู่บนบรรทัด 5 เส้นตามที่ครู กำหนดได้	
	Marry had a little lamb		ขลุ่ย รีคอร์ดอร์	- ร้องตามทำนองเพลง - เคลื่อนไหวแสดงสัญลักษณ์ มือแทนระดับเสียงของเพลง - เล่นเครื่องดนตรีเพลง Marry had a little lamb ทั้งเพลง	- สามารถร้อง จดจำและแสดง สัญลักษณ์แทนระดับเสียงได้ - สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ ถูกต้องจังหวะและระดับเสียง	

การจัดการเรียนรู้ดนตรีในระดับขั้น Mac IV เป็นการจัดกิจกรรมทางดนตรีที่ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะทางดนตรีที่ได้ฝึกฝนมาจากระดับขั้น Mac I – Mac III ผู้เรียนจะได้ฝึกการอ่านและการบันทึกสัญลักษณ์ชื่อตัวโน้ต ทั้งในแบบตัวอักษรและตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น การอ่านสัญลักษณ์แทนจังหวะ เช่น โน้ตตัวดำ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้น ตัวขาว และตัวหยุด ที่เป็นองค์ประกอบจังหวะในบทเพลงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ การฟังระดับเสียงและได้ตอบโดยการปฏิบัติ การร้องเนื้อร้อง ทำนองเพลงการท่องบทกลอนสำหรับเด็ก การเคลื่อนไหวเพื่อแสดงสัญลักษณ์มือตามระดับเสียงที่ได้ยิน การปฏิบัติเครื่องดนตรี ได้แก่ ไซโลโฟน ขลุ่ยรีคอร์ดอร์และเครื่องดนตรีประเภทเคาะตีในเพลงที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด การเล่นเครื่องดนตรี การร้องเพลง การท่องบทกลอนสำหรับเด็กในรูปแบบเดี่ยวและกลุ่ม

จากตารางที่ 1 - 4 พบว่า ทางหลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์ และเนื้อหาการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทางดนตรีอย่างครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน คือ การฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านสัญลักษณ์ และการสร้างสรรค์ โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การกำหนดเนื้อหาเป็นการวางแผนในลักษณะกว้าง เพื่อให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน

ทางด้านเทคนิคและวิธีการสอน จากตารางการจัดกิจกรรมดนตรีผู้สอนมีการนำหลักการ แนวคิดของนักการสอนดนตรีมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์โดยกิจกรรมมีความสอดคล้องกับพัฒนาการและวัยของผู้เรียน รูปแบบการทำกิจกรรมเป็นการทำซ้ำ สอนด้วยวิธีการสาธิตและให้ผู้เรียน

ปฏิบัติตามทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตัวเองด้วยความมั่นใจ สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติและสร้างสรรค์ออกมาได้ การสอนในแต่ละระดับชั้นเป็นการซ้ำทวน สอดคล้องและต่อเนื่องกันของเนื้อหา อาจจะมีการใช้เพลงเดียวกัน โดยเพิ่มเนื้อหาทักษะทางดนตรีที่ซับซ้อนขึ้นหรือเปลี่ยนวิธีการทำกิจกรรมแต่ใช้เพลงเดิมเป็นตัวดำเนินกิจกรรม

ด้านสื่อการสอน ผู้สอนใช้เพลงเป็นสื่อหลักในการดำเนินกิจกรรม โดยสื่อการสอนที่ใช้สามารถแบ่งเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ สื่อประเภทบทเพลง สื่อประเภทเครื่องดนตรี และสื่อประเภทอุปกรณ์ สื่อบางส่วนเป็นสื่อที่ได้จากการซื้อและประดิษฐ์ขึ้นเองโดยเป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและครอบคลุมกับกิจกรรม หรือหัวข้อหลักในการสอน รวมถึงนำมาใช้กับกิจกรรมอื่นๆ ได้ ทำให้กิจกรรมมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

การประเมินผู้เรียน ประเมินจากการปฏิบัติในแต่ละวัตถุประสงค์ระหว่างการทำกิจกรรมด้วยการสังเกตพฤติกรรมทักษะทางดนตรีผ่านทางการทำกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม โดยมีการประเมินผลตามทักษะทางดนตรี ดังนี้ การร้อง ผู้เรียนสามารถร้องได้ถูกต้องและจังหวะ การฟัง ผู้เรียนสามารถฟังและแยกแยะระดับเสียง สูง-ต่ำ ดัง-เบา ช้า-เร็ว และลักษณะของท่อนเพลงได้ การเคลื่อนไหว ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกาย ท่าทางให้ตรงตามจังหวะสามารถเคลื่อนไหวเพื่อแสดงสัญลักษณ์มือให้ตรงกับระดับเสียง การเล่นเครื่องดนตรี ผู้เรียนสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ถูกต้องระดับเสียงจังหวะทั้งแบบเดี่ยวและกลุ่ม การอ่านสัญลักษณ์ ผู้เรียนสามารถจดจำ อ่านและบันทึกสัญลักษณ์ทางดนตรีได้ถูกต้อง และการสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกและสามารถสร้างสรรค์ผ่านการเคลื่อนไหว การร้องได้อย่างเป็นธรรมชาติ

การอภิปรายผล

ศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กของโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลทั้ง 4 ประเด็น ดังนี้ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. เทคนิคและวิธีการสอน 3. สื่อการสอน และ 4. การประเมินผู้เรียน โดยประเด็นที่น่าสนใจจากผลการจัดการเรียนรู้การเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กมีดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนมีการเตรียมความพร้อมโดยวางแผนการสอนให้มีความสอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์กับพัฒนาการของผู้เรียนเป็นการวางแผนการสอนไว้แบบกว้าง เพื่อปรับรูปแบบกิจกรรมให้เข้ากับศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีพัฒนาการแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ นิรดา เวชญาติลักษณ์ (2561) กล่าวถึงการออกแบบกิจกรรมผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ รวมถึงทางร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยจากผลการศึกษาหลักสูตรพื้นฐานทางดนตรีเป็นการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการฟังเสียงสูง-ต่ำ การฟังลักษณะเสียงดัง-เบา การฟังจังหวะช้า-เร็ว และการฟังระดับเสียงของตัวโน้ต การร้องให้ถูกต้องและจังหวะ การเคลื่อนไหวการให้ตรงตามจังหวะในรูปแบบที่กำหนด ตามจินตนาการ รวมถึงจดจำและการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงสัญลักษณ์

มือแทนระดับเสียง การเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะตี และขลุ่ยรีคอร์เดอร์ การอ่านสัญลักษณ์มือ สัญลักษณ์แทนจังหวะ การอ่านชื่อตัวโน้ตทั้งในแบบตัวอักษรและตัวโน้ตบนบรรทัด 5 เส้น และการสร้างสรรค์ผ่านท่าทางการเคลื่อนไหวตามรูปแบบของเพลง การสร้างสรรค์คำร้องตามทำนองแบบฉับพลัน ซึ่งสอดคล้องกับ ญรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2544) กล่าวถึงการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยว่า การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงคือพัฒนาการทางทักษะดนตรีในแต่ละด้าน กิจกรรมดนตรีพื้นฐานของเด็กได้แก่ การร้อง การฟัง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การสร้างสรรค์ และการอ่านสัญลักษณ์ โดยจะเป็นการวางพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรีและทักษะทางดนตรีโดยองค์ประกอบทางดนตรีที่สำคัญสำหรับเด็กวัยนี้ที่ควรเรียนรู้คือ จังหวะ (Rhythm) จังหวะช้า-เร็ว (Tempo) ระดับเสียงสูง-ต่ำ ดัง-เบา ทำนอง เสียงประสาน รูปแบบเพลง และสีน้ของเสียง

เทคนิคและวิธีการสอนดนตรี จากผลการศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กของโครงการศึกษาดนตรีสำหรับบุคคลภายนอก พบว่าในขั้นการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบสาธิต (Demonstration) โดยให้ผู้เรียนได้ดูและสังเกตผู้สอนในการปฏิบัติทักษะทางดนตรีที่ดี และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการเลียนแบบพฤติกรรมและการถ่ายทอดออกมาทางทักษะดนตรีที่ดีจากการเลียนแบบผู้สอน สอดคล้องกับ เลิศรัตน์ โตสิงห์ (2559) กล่าวว่าสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ครูมีความสำคัญในการปูพื้นฐานให้แก่เด็กการปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรมและบุคลิกภาพ โดยเด็กจะซึมซับสิ่งที่เห็น ลักษณะของครูดนตรีที่ดี คือมีทักษะการเล่นดนตรีที่ดี มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ดีเหมาะสมกับวัยของเด็กและทันสมัย มีบุคลิกภาพที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่นักเรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบยาวต่อการเรียนดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดนตรี และทัศนคติของผู้เรียน

โดยรูปแบบการทำกิจกรรมจะเป็นการทำซ้ำ ทั้งในรูปแบบการวนรอบการปฏิบัติกิจกรรม และการซ้ำเนื้อหาทางดนตรี บทเพลงในแต่ละระดับชั้น การปฏิบัติในแต่ละทักษะจึงทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ด้วยตัวเองมีความมั่นใจ จากนั้นผู้สอนจะทำการเพิ่มทักษะทางดนตรีและปฏิบัติเช่นเดิม จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติและสามารถสร้างสรรค์ออกมาได้ ด้วยเทคนิคการสอนในรูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับขั้นตอนรูปแบบการสอนนี้สอดคล้องกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของ แฮร์โรว์ (Harrow's instruction model for psychomotor domain) และพฤติกรรมทางด้านทักษะพิสัยของเดฟ (Dave, 1970) ที่เสนอลำดับขั้นการเรียนรู้ของทักษะการปฏิบัติไว้ 5 ลำดับขั้นดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการเลียนแบบ ขั้นที่ 2 ขั้นกระทำตามคำสั่งหรือคำแนะนำ ขั้นที่ 3 ขั้นกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์หรือแม่นยำ ขั้นที่ 4 ขั้นการประสานต่อ และขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (กมลวรรณ ตั้งชนกานนท์, 2559)

สื่อการสอน ผลการศึกษาพบว่า สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ดนตรีดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก แบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1. สื่อประเภทบทเพลง ผู้สอนจะใช้บทเพลงเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมโดยเนื้อหาทางดนตรีที่ทำการสอนนั้นเป็นองค์ประกอบของบทเพลง เช่น ผู้สอนต้องการสอนเรื่องระดับเสียงสูง – ต่ำ (ตารางที่ 1) จึงเลือกใช้เพลง Hello ในการดำเนินกิจกรรม นอกจากนี้สื่อประเภทเพลงที่ผู้สอนใช้วิธีการบรรเลง

จากเครื่องดนตรีทำให้ผู้เรียน ได้ฟังเสียงและได้เห็นภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในดนตรีและเกิดจินตนาการตามเพลงที่ผู้สอนได้บรรเลง และผู้สอนยังสามารถควบคุมจังหวะช้า-เร็ว สูง-ต่ำ ดัง-เบา เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการฟังองค์ประกอบของเพลงได้เป็นอย่างดี 2. สื่อประเภทเครื่องดนตรี จากการศึกษา มีการใช้สื่อประเภทเครื่องดนตรีแบ่งตามระดับชั้นดังนี้ Mac I – Mac III เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเคาะตีทั้งแบบมีระดับเสียงและไม่มีระดับเสียง และระดับชั้น Mac IV เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องขลุ่ยรีคอร์ดอร์ โดยตามความเหมาะสมของผู้เรียนและกิจกรรม เช่นเดียวกับ ไนย์ (Nye, 1975) ได้เสนอการเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลงไว้ว่า ครูควรให้เด็กได้เล่นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมกับตัวเอง โดยช่วงอายุ 2-3 ปี จะมีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะ เช่น กลอง ไม้เคาะ และสามารถเล่นไซโลโฟนได้ อายุ 3-5 ปี สามารถเล่นเครื่องประเภทเคาะตีได้นานขึ้น และสามารถรับรู้ถึงจังหวะที่คงที่ได้มากขึ้น อายุย่างเข้า 5 ปี เด็กจะมีพัฒนาการด้านการควบคุมกล้ามเนื้อมัดเล็ก และสายตาที่ดีมากขึ้นทำให้สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายประเภท และ 3. สื่อประเภทอุปกรณ์ ผู้สอนมีการใช้สื่อประเภทอุปกรณ์ ในกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาดนตรีมากขึ้น โดยผู้สอนมักใช้สื่อประเภทนี้แทนสัญลักษณ์ เช่น การใช้แท่งไม้แทนสัญลักษณ์โน้ตตัวดำ การใช้รูปผลส้มวางไว้บนบรรทัด 2 เส้น เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตำแหน่งระดับเสียงสูง-ต่ำในกิจกรรมการอ่านสัญลักษณ์ เป็นต้น สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาทางดนตรีได้ง่ายจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลธรรม เกื้อบุตร (2554) และวิทย์ธาดา เกาคำ (2556) กล่าวว่าการเลือกใช้สื่อการสอน ขึ้นอยู่กับ วิจารณ์ญาณของผู้สอนที่จะเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรม มีความเหมาะสมต่อวัยและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น

การประเมินผู้เรียน จากผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็กมีการประเมินผลผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรมทักษะต่างๆ ผ่านกิจกรรมตามทักษะทางดนตรีได้แก่ ทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การเล่นเครื่องดนตรี การอ่านสัญลักษณ์ และการเคลื่อนไหว ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และกิจกรรมตามที่คุณสอนกำหนด ซึ่งในหนึ่งกิจกรรมมักจะเป็นการประเมินในหลายทักษะ เช่น กิจกรรมจากเพลง Looby loo ในระดับชั้น Mac II (ตารางที่ 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีพร้อมกับปฏิบัติเครื่องดนตรีเมื่อเพลงหยุดโดยการเล่นเครื่องเครื่องดนตรีตามระดับเสียงดัง-เบาตามเสียงที่ได้ยิน เป็นการประเมินทักษะทางดนตรีด้านการฟัง การเคลื่อนไหวและการเล่นเครื่องดนตรี ผู้สอนทำการสังเกตจากการปฏิบัติโดยที่ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองกำลังถูกประเมินอยู่ ทำให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างธรรมชาติ และสถานการณ์จริง การสังเกตการปฏิบัติระหว่างการทำกิจกรรม เป็นการประเมินถึงความเข้าใจในเนื้อหาทางดนตรีที่ผู้เรียนสื่อออกมาทางการปฏิบัติแสดงถึงความเข้าใจ และบูรณาการความรู้ทักษะที่ผ่านการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติทั้งการทำกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม การประเมินทักษะดนตรีนี้สอดคล้องกับ ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์ (2560) ในเรื่องการประเมินผลทักษะดนตรีเป็นการวัดการปฏิบัติดนตรีโดยตรง แบ่งเป็นการปฏิบัติเดี่ยวและการปฏิบัติกลุ่มการประเมินผลทักษะดนตรี ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับทักษะการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การอ่าน และการสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ในเรื่องการสอนพื้นฐานดนตรีสำหรับเด็ก
2. สามารถนำข้อมูลด้านการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการสอน สื่อการสอน และการประเมินผู้เรียน ไปเป็นแนวทางและปรับใช้ให้เหมาะสมตามวัย และพัฒนาการของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการเก็บข้อมูลการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก เป็นการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวนหลายท่าน และในระยะเวลาที่จำกัดทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลจากผู้สอนทุกท่านได้ครบทั้งหลักสูตร ในการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอแนะให้เก็บข้อมูลจากการเลือกเป็นกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความต่อเนื่องกันทั้งหลักสูตร รวมถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูล มุมมองที่แตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย
2. การศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลของผู้เรียนที่เคยเรียนในหลักสูตรดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก โดยศึกษาผลระยะยาวจากการเรียนในช่วงปฐมวัยว่าส่งผลต่อทักษะทางดนตรีของผู้เรียน ลักษณะศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นฐานสำหรับเด็ก และผู้เรียนที่เรียนการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยแบบทั่วไป
3. ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้ดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยผลวิจัยจึงเป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม การศึกษากระบวนการสอนทักษะทางดนตรีจะทำให้ทราบถึงกระบวนการสอนทักษะทางดนตรีสำหรับเด็ก เพื่อเป็นแนวทาง สำหรับครูดนตรี และผู้ปกครองถึงกระบวนการสอนดนตรีที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

รายการอ้างอิง

- กมลธรรม เกื้อบุตร. (2554). *กระบวนการสอนกีตาร์คลาสสิกของกิริตินันท์ สดประเสริฐ*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กมลวรรณ ตังชนกานัน. (2559). *การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จเร ลำอาจ. (2550). *สมองดี ดนตรีทำได้*. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด
(มหาชน).

รายการอ้างอิง (ต่อ)

- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2544). *พฤติกรรมการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2560). *วิธีวิทยาการสอนดนตรี*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัทพรณี พรินต์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2561). *หลักการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์. (2550). *ชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยเรื่องระดับเสียงและจังหวะ* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เมทีนี เตชะวิทยากุล. (2545). *ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรีตามโครงการศึกษาดนตรีสำหรับ บุคคลทั่วไป วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เลิศรัตน์ โตสิงห์. (2559). *ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนดนตรีปฐมวัยต่อครูดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบ* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิทย์ธาดา เกาคำ. (2556). *การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนเปียโนระดับขั้นต้น*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา. (2553). *การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนเอกชน* (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อชญา สุตมาตร. (2546). *การศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรีสถาบันดนตรีมีฟ้าและสถาบันดนตรีเคพีเอ็น* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Ney. V. (1975). *Music for Young Children*. Dubuque, Iowa : William C. Brown.